

Załącznik
do Uchwały Nr/...../.....
Rady Powiatu w Gryfinie
z dnia 2016 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE GRYFIŃSKIM
NA LATA 2016 - 2022

Gryfino, styczeń 2016 r.

Spis treści

WPROWADZENIE.....	5
I PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	7
1. Uregulowanie prawne.....	7
2. Uregulowania strategiczne.	9
II PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE GRYFIŃSKIM	11
1. Charakterystyka powiatu	11
2. Osoby niepełnosprawne w powiecie gryfińskim – dane statystyczne	12
3. Stan infrastruktury pomocowej	15
3.1 Domy pomocy społecznej.....	13
3.2 Warsztaty terapii zajęciowej	14
3.3 Ośrodek Interwencji Kryzysowej.....	15
3.4 Powiatowy Urząd Pracy.....	16
3.5 Edukacja osób niepełnosprawnych	17
3.6 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie.....	20
3.7 Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w Chojnie.....	22
3.8 Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnie.....	23
4. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.....	24
5. Ekonomia społeczna w powiecie gryfińskim.....	33
6. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.....	33
III MISJA I CELE PROGRAMU.....	36
IV PROGRAM DZIAŁAŃ	37
V EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	46
VI Zakończenie	
Spis tabel.....	47

WPROWADZENIE

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

Osoby niepełnosprawne wciąż nie są traktowane, jako pełnoprawni obywatele. Na co dzień mamy do czynienia z przejawami dyskryminacji w zakresie opieki medycznej, edukacji, zatrudnieniu i innych dziedzin życia społecznego. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym, zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób.

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2022” stanowi kontynuację kierunków, jakie zostały wytyczone w „Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2015” przyjętym uchwałą nr XII/127/03 Rady Powiatu Gryfińskiego z dnia 29.12.2003 roku.

Podstawę prawną opracowania stanowi art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.*).

Program ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program opracowany został w oparciu o informacje uzyskane z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, jednostek pomocy społecznej oraz organizacji społecznych.

Wprowadzenie w życie planowanych działań uzależnione będzie od wielu czynników. Realizacja zadań wymagała będzie zaangażowania nie tylko pracowników administracji samorządowej, ale także różnych instytucji, fundacji, związków wyznaniowych i organizacji społecznych. Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw społecznych, usprawnienie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym jest zadaniem na wiele lat, ale dającym szansę osobom niepełnosprawnym na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację ze

środowiskiem ludzi zdrowych. Ważna będzie także aktywna postawa osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Na zasięg przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanych w latach 2016-2022, będą miały wpływ zarówno inicjatywy i możliwości finansowe jednostek samorządowych, jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działań.

Powiatowy Program na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Gryfińskim na lata 2016-2022 ma charakter otwarty, a stopień ogólności zawartych w programie działań został tak dostosowany, aby umożliwić w przyszłości podejmowanie różnorodnych działań i inicjatyw oraz włączanie na różnych etapach jego realizacji nowych podmiotów, realizatorów, uczestników. W Programie z uwagi na zmieniające się warunki, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dopuszcza się możliwość poszerzenia go o nowe obszary działań. Celem programu jest zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

Adresatami Programu są niepełnosprawni mieszkańcy powiatu gryfińskiego. Zgodnie z danym Głównego Urzędu Statystycznego z 2011 roku w naszym regionie problem ten dotyczy bezpośrednio ok. 8500 mieszkańców, a pośrednio dodatkowo kilku tysięcy osób będących członkami ich rodzin.

I PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

1. Uregulowanie prawne

Sytuację osób niepełnosprawnych reguluje wiele aktów prawa międzynarodowego, krajowego i lokalnego. Prawa osób niepełnosprawnych są przedmiotem uwagi Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych organizacji międzynarodowych.

Pierwszym aktem prawnym ustanowionym przez Organizację Narodów Zjednoczonych była „Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych”, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych uchwałą Nr 2856 (XXVI) z dnia 9 grudnia 1975 roku.

Kolejnym krokiem było opracowanie „Światowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”, który przyjęty został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją nr 37/52 z dnia 3 grudnia 1982 roku. Natomiast dnia 22.12.1993r. ONZ na 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego przyjęła jeden z podstawowych dokumentów dot. praw osób niepełnosprawnych pt. „Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych”.

Z kolei pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, odnoszącym się kompleksowo do osób niepełnosprawnych jest Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 roku. W dniu 16 września 2012 roku Prezydent RP podpisał dokument ratyfikacyjny (Dz. U. z 2012r. poz. 1169).

W w/w dokumentach podkreślono prawo osób niepełnosprawnych do tworzenia im tych samych szans, co pozostałym obywatelom oraz do równego udziału w udogodnieniach warunków życiowych, będących efektem rozwoju społeczno - gospodarczego. Niepełnosprawność zdefiniowano w kategoriach relacji pomiędzy osobami niepełnosprawnymi, a ich środowiskiem.

W art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrażona została zasada równości, która stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi i że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.

Zasada równości należy do fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawa i należy ją odnieść m.in. do osób niepełnosprawnych.

Konstytucja RP w art. 68 ust. 3 i w art. 69 nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej i udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Dnia 1 sierpnia 1997 r. uchwalona została, zagwarantowana w Konstytucji RP, „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych” (*M.P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475*) . Stanowi ona, „że osoby

niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajami, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”. Oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa i pośrednictwa zawodowego, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawa do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
 - swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
 - dostępu do informacji,
 - możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swojego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Najważniejszą ustawą, dotyczącą osób niepełnosprawnych, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.*). Ustawa reguluje orzekanie o niepełnosprawności oraz określa m.in. takie kwestie, jak: rehabilitacja osób niepełnosprawnych, ich prawa,

obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, funkcjonowanie zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej, szkolenie osób niepełnosprawnych.

Inne akty prawne, odnoszące się do zagadnienia niepełnosprawności to: ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2013r. poz. 182 ze zm.), ustawa z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. 2013r. poz. 1456 ze zm.), ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. 2011r. Nr 231 poz. 1375 ze zm.), ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. 2013r. poz. 674 ze zm.), ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.), ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.), a także akty wykonawcze do poszczególnych ustaw.

2. Uregulowania strategiczne.

Założenia powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych są zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych, obowiązujących na poziomie międzynarodowym, ogólnokrajowym i regionalnym.

W zakresie polityki strukturalnej Unii Europejskiej funkcjonują regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską. Dotyczą one m. in. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W założenia programu wpisują się szczególnie działania przewidziane do wdrożenia w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego.

Fundamentalnym dokumentem strategicznym na poziomie województwa jest „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”, którego integralną część stanowi „Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie polityki społecznej do roku 2015” uchwalona przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego 21 marca 2005 roku (Uchwała nr XXI/230/05)

Wśród planowanych celów strategiczny najistotniejszym jest: **Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.**

Cel operacyjny 1: **Integracja społeczna osób niepełnosprawnych, we wszystkich grupach wiekowych**

- Działanie 1.1.: Opracowywanie i wdrażanie programów lokalnych na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych.
- Działanie 1.2.: Prowadzenie wczesnej diagnozy i rehabilitacji społecznej wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Działanie 1.3.: Podnoszenie poziomu świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i ich możliwości.
- Działanie 1.4.: Tworzenie warunków do równego dostępu osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
- Działanie 1.5.: Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo.
- Działanie 1.6.: Tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, tzw. edukacja włączająca.

Cel operacyjny 2: Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.

- Działanie 2.1.: Opracowywanie i wdrażanie programów lokalnych na rzecz integracji zawodowej osób niepełnosprawnych.
- Działanie 2.2.: Wspieranie istniejących i tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych we wszystkich dostępnych formach zatrudnienia.
- Działanie 2.3.: Prowadzenie różnych form pomocy na rzecz samozatrudnienia osób niepełnosprawnych.
- Działanie 2.4.: Tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

W województwie zachodniopolskim do końca 2015 r. roku obowiązywał „Wojewódzki program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2007-2015”. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie rozpoczął już działania mające na celu opracowanie programu na lata kolejne.

Na szczeblu powiatu gryfińskiego problematyka osób niepełnosprawnych znalazła odzwierciedlenie w” Strategii rozwoju powiatu gryfińskiego na lata 2015-2020”(Uchwała nr XII/75/2015 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 26 listopada 2015r.) w której przyjęto następującą misję dla powiatu gryfińskiego: ”Stworzenie w Powiecie Gryfińskim warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju opartego na przedsiębiorczej, mobilnej i wykształconej społeczności lokalnej oraz lepszych warunków życia dla wszystkich grup wiekowych”. W trakcie konsultacji społecznych jest nowa „Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gryfińskim na lata 2016-2022”, opracowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie, która jako misję na najbliższe lata podaje: „**Powiat gryfiński miejscem zrównoważonego rozwoju społecznego**

dzięki działaniom podejmowanych przez samorząd lokalny we współpracy z partnerami lokalnymi.”

II PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE GRYFIŃSKIM

1. Charakterystyka powiatu

Powiat gryfiński położony jest w województwie zachodniopomorskim. Został utworzony w ramach reformy administracyjnej w 1999 roku. Siedzibą powiatu jest miasto Gryfino. Powiat graniczy od północy z powiatem stargardzkim, polickim i miastem Szczecinem, natomiast od wschodu z powiatem myśliborskim i pyrzyckim. Ze strony zachodniej granicą jest rzeka Odra.

Powiat gryfiński scala dwie, odrębne historycznie krainy. Południe powiatu to dawna Brandenburgia (Nowa Marchia), a północ to Księstwo Pomorskie.

Powiat gryfiński jest drugim pod względem wielkości z dwudziestu powiatów wchodzących w skład Województwa Zachodniopomorskiego. Położony na południe od Szczecina, rozciąga się wzdłuż rzeki Odry w bezpośrednim sąsiedztwie Niemiec. W skład powiatu wchodzi 130 sołectw tworzących 9 gmin: Banie, Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Stare Czarnowo, Trzcińsko Zdrój oraz Widuchowa.

Ziemia Gryfińska to urozmaicony obszar obejmujący Równinę Wełtyńską, Puszcę Bukową, Dolinę Dolnej Odry i zachodnią część Pojezierza Myśliborskiego. Powiat Gryfiński jest największym terytorialnie powiatem w województwie zachodniopomorskim. Pod względem liczby ludności w województwie ustępuje jedynie powiatowi stargardzkiemu. Gęstość zaludnienia należy do najniższych w województwie i jest dużo poniżej średniej krajowej.

O atrakcyjności położenia świadczą istniejące na terenie powiatu przejścia graniczne: drogowe w Krajniku (gmina Chojna) i Osinowie Dolnym (gmina Cedynia) oraz otwarte od 1 maja 2004 r. przejście graniczne dla ruchu samochodów osobowych w Gryfinie. Ponadto w odległości zaledwie kilkunastu kilometrów od Gryfina znajdują się przejścia graniczne w Kołbaskowie i Rosówku, a do portu lotniczego w Goleniowie jest tylko 45 km.

W skład powiatu wchodzi następujące jednostki administracyjne:

- gminy miejsko-wiejskie: Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcińsko Zdrój;
- gminy wiejskie: Banie, Stare Czarnowo, Widuchowa;
- miasta: Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcińsko Zdrój;

Przez powiat przebiegają drogowe i kolejowe linie komunikacyjne łączące północ z południem Polski.

Gmina Gryfino i Gmina Stare Czarnowo wchodzi w skład Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM).

2. Osoby niepełnosprawne w powiecie gryfińskim – dane statystyczne

Wyniki spisu ludności w 2011 r. wykazały, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i posiadały ważne orzeczenie zaliczające je do grona osób niepełnosprawnych wynosiła w Polsce 4 697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju, wobec 14,3% w 2002 r. (GUS w swojej publikacji z lipca 2012 r. zwraca uwagę, że uzyskane dane są wysoce niedoszacowane – blisko 1,5 miliona respondentów, w związku z dobrowolnym charakterem pytań dotyczących niepełnosprawności, odmówiło udzielenia odpowiedzi).

Według wyników spisu w 2011 r. wśród ogółu osób niepełnosprawnych 2530,1 tys. stanowiły kobiety, których w porównaniu do spisu w 2002 r. odnotowano spadek o 12,4%. W miastach zmniejszyła się liczba kobiet niepełnosprawnych o 68 tys., natomiast na wsi aż o 290 tys. Niepełnosprawni mężczyźni w 2011 r. stanowili nieco mniej liczną grupę – 2166,9 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w stosunku do 2002 r. o 15,6%. Podobnie jak wśród kobiet mniejszy spadek liczebności niepełnosprawności mężczyzn widoczny jest w miastach – 8,5%, natomiast na wsi 25%.

Według ostatnich aktualnych danych Głównego Urzędu Statystycznego, wśród ponad 83 tysięcznej populacji mieszkańców naszego powiatu ok. 8,5 tysiąca to osoby niepełnosprawne. W spisie powszechnym sporządzonym w 2011 r. brak jest szczegółowych informacji dotyczących niepełnosprawności za względu na nieujawnienie niektórych danych przez respondentów oraz wielorakość podmiotów orzekających (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Obrony Narodowej – organy orzekające do celów rentowych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności – organ orzekający do celów pozarentowych).

Tabela nr 1. Dane dotyczące wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	1407	1245	1228
- w tym kobiety	735	605	591
- w tym mężczyźni	672	640	637
Liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności	576	429	353
Liczba osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	572	545	606
Liczba osób z lekkim stopniem niepełnosprawności	259	271	269

Jak pokazują powyższe dane, liczba zaliczonych do stopnia niepełnosprawności kobiet w stosunku do mężczyzn stopniowo maleje. W 2012r. kobiety stanowiły 52,24 % ogółem wydanych orzeczeń, w 2013r. 48,59 %, natomiast w 2014r. już 48,13 %. Wśród ogółu orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie w 2012 r. najczęściej stanowiły orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – 40,94 %. W 2013r. i 2014r. najczęściej było wydanych orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, odpowiednio 43,78 % i 49,35 %. W latach 2012-2014 najmniejszą liczbę stanowiły orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Tabela nr 2. Dane dotyczące celu złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Cel złożenia wniosku: Odpowiednie zatrudnienie	104	113	141
Szkolenie	2	0	0
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	15	8	9
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne	148	93	89
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	384	385	328
Zasilek pielęgnacyjny	788	645	652
Korzystanie z karty parkingowej	51	71	189
Inne	130	72	109

Wśród osób, które złożyły wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, najwięcej było tych, które za cel wydania orzeczenia podały uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (2012r. - 48,58%, 2013r. - 46,5%, 2014r. - 42,98%). Częstą przyczyną ubiegania się o wydanie orzeczenia było korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, a następnie znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. Warty odnotowania jest wyraźny spadek wniosków składanych dla konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Wyraźny wzrost w 2014r. składania wniosków dla celu korzystania z karty parkingowej spowodowany był zmianami w przepisach.

Tabela nr 3. Dane dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności u osób przed 16 rokiem życia.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	227	227	215
Cel złożenia wniosku - w tym w celu przyznania zasiłku pielęgnacyjnego	194	185	130
- w tym w celu przyznania zasiłku stałego	23	40	67
- w innym celu	7	4	18

Według danych dotyczących wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, liczba wydanych orzeczeń w przeciągu ostatnich trzech lat pozostaje na podobnym poziomie. Główną przyczyną składania wniosków w tej grupie było przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego, podobnie jak w przypadku osób po 16 roku życia.

3. Stan infrastruktury pomocowej

Ważnym elementem w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych jest infrastruktura instytucjonalna, wspomagająca zabezpieczenie potrzeb osób niepełnosprawnych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w celu eliminowania osamotnienia, nieporadności i izolacji społecznej w sferze życia codziennego, nauki i pracy. Zadania z tego zakresu wykonywane są przez wiele instytucji funkcjonujących w powiecie.

3.1 Domy pomocy społecznej

Na terenie powiatu gryfińskiego działają cztery domy pomocy społecznej o łącznej liczbie miejsc - 403. Dwie placówki przeznaczone są dla osób przewlekle somatycznie chorych dwie pozostałe placówki przeznaczone są dla osób niepełnosprawnych intelektualnie:

Wykaz domów pomocy społecznej w powiecie gryfińskim:

Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Dębach.

- Adres: Dębce 11, 74-100 Gryfino, powiat gryfiński, województwo zachodniopomorskie.
- Organ prowadzący: Stowarzyszenie „Pod Dębami” w Dębach

Liczba miejsc 81

Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Moryniu

- Adres: ul. Rynkowa 27; 74-503 Moryń
- Organ prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie ul. Klonowa 1; 72-230 Zabrodzie.

Liczba miejsc 120

Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Trzcińsku-Zdroju,

- Adres: ul. Aleja Róż 1, 74-510 Trzcińsko Zdrój,
- Organ Prowadzący: Stowarzyszenie Dom z Sercem
- Liczba miejsc 82

Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Nowym Czarnowie.

- Adres: Nowe Czarnowo 66, 74-105 Nowe Czarnowo
- Organ prowadzący: Powiat Gryfiński.
- Liczba miejsc 120

3.2 Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej w Goszkowie

WTZ Goszków – działa jako placówka Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk”. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Goszkowie jako placówka pobytu dziennego funkcjonują od 16 grudnia 2004 roku. Uczestnicy zajęć mają do dyspozycji sześć pracowni tematycznych, w których zdobywają wiedzę i proste umiejętności oraz rozwijają zainteresowania i pasje. W WTZ działają pracownie: gospodarstwa domowego, multimedialna, plastyczna, stolarsko – ogrodnicza, krawiecko – dziewiarska, rewalidacji.

Każda z pracowni usprawnia osoby uczestniczące w innej dziedzinie życia społecznego. W zajęciach uczestniczy 30 osób.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Gryfinie

Warsztat Terapii Zajęciowej we Gryfinie funkcjonuje od 1998 roku.

W zajęciach warsztatowych uczestniczy 30 osób(od grudnia 2015 r.) z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności i wskazaniem do uczestnictwa w warsztatach. Jednostką prowadzącą WTZ jest Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Gryfinie, a jego działalność finansowana jest w 90 % ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i w 10 % ze środków własnych Powiatu Gryfińskiego.

Uczestnictwem w WTZ zainteresowane jest większe grono osób niepełnosprawnych. Według rozeznania przeprowadzonego w środowisku ustalono, że zainteresowanych uczestnictwem w WTZ jest większa liczba osób niepełnosprawnych, które będą mogły być przyjęte do placówki po zwolnieniu miejsc przez uczestników warsztatu, którzy podejmą zatrudnienie.

Budynek WTZ w Gryfinie nie jest w pełni dostosowany do potrzeb niepełnosprawnych uczestników. Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich mają utrudniony dostęp do pomieszczeń znajdujących się na I piętrze, do których prowadzą schody, w związku z tym Stowarzyszenie PSOUU złożyło wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o dofinansowanie budowy windy.

3.3 Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gryfinie

Obsługę merytoryczną Ośrodka zapewniają: etatowy pracownik i pracownik socjalny oraz specjaliści zatrudnieni w ramach umów – zleceń: prawnicy, psycholodzy, mediator.

Celem działalności Ośrodka jest m.in. udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, tj. dotkniętym przemocą domową, kryzysem, uzależnieniami i niepełnosprawnością. Pomieszczenia zajmowane obecnie przez Ośrodek są dostępne dla osób niepełnosprawnych. Ośrodek prowadzi hostel dla ofiar przemocy również dla osób niepełnosprawnych. W ramach OiK działa też Ośrodek Pomocy dla Ofiar Przestępstw, zapewniający wszechstronną pomoc ofierze przestępstwa – głównie prawną i psychologiczną, ale też socjalną, medyczną i inną zależną od potrzeb osoby poszkodowanej przestępstwem.

3.4 Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie

Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie zajmuje się podejmowaniem działań zmierzających do ograniczenia zjawiska bezrobocia w powiecie gryfińskim. Ze względu na małą liczbę zakładów chcących zatrudnić osoby z orzeczeniami o niepełnosprawności rozwiązanie problemu bezrobocia w tej grupie obywateli jest bardzo trudne.

Grupą szczególnie narażoną na bezrobocie są osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności. Z jednej strony mogą oni posiadać ograniczenia w wykonywaniu niektórych prac, z drugiej strony są gorzej odbierane przez pracodawców (jako mniej sprawne, mniej przydatne itp.).

Udział osób bezrobotnych w strukturze bezrobotnych w 2013 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4 Bezrobotni niepełnosprawni dane na 31.12.2013 r. Dane z PUP w Gryfinie.

O - ogółem K - kobiety		Bezrobotni zarejestrowani ogółem	Z ogółem
			niepełnosprawni
0		1	9
Gryfiński	O	5 538	218
	K	2 987	103

Jak widać osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w gryfińskim urzędzie pracy na dzień 31.12.2013 r. było niecałe 4% (z czego w przewadze byli mężczyźni).

Natomiast w analogicznym okresie roku 2014 udział niepełnosprawnych bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych wyniósł przeszło 4,6%, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela 5. Bezrobotni niepełnosprawni dane na 31.12.2014 r. Dane z PUP w Gryfinie.

O - ogółem K - kobiety		Bezrobotni zarejestrowani ogółem	Z ogółem
			niepełnosprawni
0		1	9
Gryfiński	O	4 526	212
	K	2 519	101

Również w 2014 r. udział procentowy kobiet w stosunku do mężczyzn z niepełnosprawnością był mniejszy.

3.5 Edukacja osób niepełnosprawnych

Jednostki dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

System edukacji, zgodnie z art. 1 pkt 5 i 5a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół i placówek przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami.

Opieka nad uczniami niepełnosprawnymi jest realizowana poprzez umożliwienie zindywidualizowania procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych. O wyborze typu szkoły (specjalna, integracyjna, ogólnodostępna), w której dziecko niepełnosprawne będzie realizowało obowiązek szkolny i obowiązek nauki, decydują jego rodzice.

W powiecie gryfińskim funkcjonują typy placówek specjalnych, które są podzielone w następujący sposób:

- 1) w Zespole Szkół Specjalnych w Nowym Czarnowie:

- szkoła podstawowa dla dzieci upośledzonych w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym oraz głębokim (grupy rewalidacyjno-wychowawcze),
- gimnazjum dla dzieci z upośledzeniem w stopniu lekkim oraz umiarkowanym i znacznym,
- szkoła przysposabiająca do pracy dla młodzieży z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym;

2) w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Chojnie:

- szkoła podstawowa dla dzieci z upośledzeniem w stopniu lekkim oraz umiarkowanym i znacznym,
- gimnazjum dla dzieci z upośledzeniem w stopniu lekkim oraz umiarkowanym i znacznym,
- szkoła zawodowa specjalna dla młodzieży z upośledzeniem w stopniu lekkim,
- szkoła przysposabiająca do pracy dla młodzieży z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym,

Szkoła prowadzi internat dla uczniów spoza Chojny.

Tabela 6 : Liczba uczniów w szkołach specjalnych w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie		Liczba oddziałów/zespołów	Liczba uczniów	w tym w klasach:					
				I	II	III	IV	V	VI
ZSS w Gryfinie		8/4	56/12	11	17	16	1	4	7
1.	Szkoła podstawowa	3	19	1	4	2	1	4	7
2.	Gimnazjum	3	27	7	10	10	-	-	-
3.	Szkoła przysposabiająca do pracy	2	10	3	3	4	-	-	-
4.	Zespoły rewalidacyjno-wychowawcze	4	12	-	-	-	-	-	-
SOSW w Chojnie		11	89	24	20	25	8	5	7
5.	Szkoła podstawowa	3	26	1	2	3	8	5	7
6.	Gimnazjum	3	28	12	8	8	-	-	-
7.	Szkoła przysposabiająca do pracy	2	11	4	-	7	-	-	-
8.	Zasadnicza szkoła zawodowa	3	24	7	10	7	-	-	-
Ogółem:		19/4	145/12	35	37	41	9	9	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SIO z 30.09.2014 r.

Tabela 7: Liczba uczniów w szkołach specjalnych w roku szkolnym 2013/2014

Wyszczególnienie		Liczba oddziałów/ zespołów	Liczba uczniów	w tym w klasach:					
				I	II	III	IV	V	VI
ZSS w Gryfinie		8/5	54/14	11	14	14	3	7	5
1.	Szkoła podstawowa	3	20	1	2	2	3	7	5
2.	Gimnazjum	5	34	0	2	2	-	-	-
3.	Zespoły rewalidacyjno-wychowawcze	5*	14	-	-	-	-	-	-
SOSW w Chojnie		10	86	21	28	19	5	8	5
1.	Szkoła podstawowa	3	27	-	4	5	5	8	5
2.	Gimnazjum	2	21	6	8	7	-	-	-
3.	Szkoła przysposabiająca do pracy	3	20	8	5	7	-	-	-
4.	Zasadnicza szkoła zawodowa	2	18	7	11	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SIO z 30.09.2013 r.

System kierowania dzieci i młodzieży do szkół specjalnych lub ośrodków oraz do młodzieżowych ośrodków wychowawczych

Na wniosek rodzica uczniowie zamieszkali na terenie powiatu gryfińskiego są kierowani do wybranej szkoły specjalnej funkcjonującej w powiecie. Natomiast, jeżeli powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka nie prowadzi szkoły specjalnej lub ośrodka, odpowiednich ze względu na rodzaj niepełnosprawności, w tym stopień upośledzenia umysłowego, starosta tego powiatu kieruje dziecko do najbliższego powiatu prowadzącego taką szkołę lub ośrodek.

W roku szkolnym 2014/2015 wystawionych zostało 13 skierowań do szkół i ośrodków specjalnych uczniom zamieszkałym na terenie powiatu gryfińskiego.

Tabela 8 Liczba wydanych skierowań do szkół i ośrodków specjalnych na terenie innych powiatów

Płeć	Klasa	Szkoła/ośrodek	Miejscowość	Ilość osób
M	I	ZSZS nr 16 w SOSW nr 2	Szczecin	3
K	I	ZSZS nr 16 w SOSW nr 2	Szczecin	3

M	I	ZSZ w SOSW dla Dzieci niesłyszących	Szczecin	1
K	I	ZSZ nr 2 w SOSW nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo	Police	1
K	I	LO w SOSW nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo	Police	1
K	I	LO w SOSW dla Dzieci Słabo Słyszących	Szczecin	2
Ogółem szkoły ponadgimnazjalne				11
M	I	G nr 47 w ZSS nr 9	Szczecin	1
M	I	G w SOSW dla Dzieci niesłyszących	Szczecin	1
K	III	G w SOSW Zespół Placówek Specjalnych	Szerzawy	1
M	III	G w SOSW Zespół Placówek Specjalnych	Szerzawy	1
Ogółem gimnazja:				4
M	III	SP nr 25 w ZSS nr 9	Szczecin	1
K	IV	SP nr 10 w SOSW nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo	Police	1
Ogółem szkoły podstawowe:				2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WEKSiT

3.6 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie i filia w Chojnie:

Główna siedziba Gryfino, ul. Łużycka 91 – I piętro budynku internatu ZSP nr 2 w Gryfinie.

Filia w Chojnie ul. Dworcowa 1 – parter budynku byłego internatu ZSP nr 1.

PPP jest placówką oświatową działającą na rzecz dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli.

Głównym celem działalności jest udzielanie wszechstronnej pomocy psychologicznej,

pedagogicznej i logopedycznej, szerzenie wiedzy psychologiczno-pedagogicznej, wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek.

Poradnia współpracuje i wspomaga pracę placówek z terenu Powiatu Gryfińskiego:

- 1 żłobek
- 14 przedszkoli i 5 punktów przedszkolnych
- 30 szkół podstawowych
- 14 gimnazjów,
- 4 zespoły szkół ponadgimnazjalnych i 3 szkoły ponadgimnazjalne dla niepełnosprawnych intelektualnie.

Formy realizacji zadań:

- diagnoza,
- terapia (pedagogiczna, logopedyczna, psychologiczna ale też terapia rodzin),
- profilaktyka,
- dodatkowo wspomaganie przedszkoli i szkół w celu podnoszenia efektów pracy,
- grupy wsparcia (np. dla pedagogów, psychologów, logopedów, socjoterapeutów szkolnych, asystentów rodzin),
- interwencje kryzysowe,
- zajęcia, warsztaty dla dzieci i młodzieży, rodziców,
- szkolenia dla nauczycieli.
- dyżury, e-porady, telefon zaufania.

Tabela nr 9 Rodzaje działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gryfinie.

Rodzaj działania	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015
Diagnozy	1703	1765
Badania przesiewowe	292	254
Porady	3652	2719
Konsultacje	2789	2281
Terapia	316 osób	369 osób
Inne zajęcia dla uczniów	199 zajęć dla 4861 dzieci i młodzieży	200 zajęć dla 3995 dzieci i młodzieży
Zajęcia dla rodziców	67 zajęć dla 982 rodziców	36 zajęć dla 520 rodziców
Szkolenia dla nauczycieli	22 szkolenia dla 239 nauczycieli	27 szkoleń dla 314 nauczycieli

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	128	167
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania	101	105
Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	6	7
Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	13	26
Inne opinie	631	612

Dane własne PPP.

3.7 Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w Chojnie

Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych (OION) funkcjonuje od czerwca 2006 roku. Działa on w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie. Do 31.12.2010 roku Ośrodek był finansowany ze środków PFRON. Od 01.01.2011 roku placówka jest finansowana z budżetu Powiatu w Gryfinie. W OION zatrudnione są 2 osoby niepełnosprawne - jedna na cały etat, druga na ½ etatu. Ośrodek posiada filię w miejscowości Mieszkowice.

Priorytetem w działalności OION jest funkcja informacyjna, dzięki której następuje:

- ograniczenie procesu marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym;
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym równego dostępu do praw, dóbr i usług;
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego;
- wyrównywanie szans i stwarzanie warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

OION służy merytorycznym wsparciem w zakresie wiedzy dotyczącej ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych, dostarcza rzetelnych i kompleksowych informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w aktywizacji społecznej i zawodowej. OION informuje w szczególności o:

- a) ulgach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych wynikających z obowiązujących źródeł prawa;
- b) możliwościach wsparcia finansowego, rzeczowego osób niepełnosprawnych w szczególności dotyczących:
- c) przekwalifikowania i szkoleń;
- d) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- e) likwidacji barier funkcjonalnych;

- f) turnusów rehabilitacyjnych;
- g) działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;
- h) ustawowym wspieraniu pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne;
- i) organizacjach i instytucjach prowadzących działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- j) programach PFRON skierowanych do osób indywidualnych i organizacji pozarządowych.

W Ośrodku udziela się około 2000 informacji rocznie dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

W szczególności informacje dotyczyły:

- turnusów rehabilitacyjnych;
- orzecznictwa;
- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- barier funkcjonalnych;
- ulg i uprawnień wynikających z obowiązujących przepisów prawa;
- Programu „Aktywny Samorząd”;
- kart parkingowych;
- dofinansowań dla pracodawców ze środków PFRON;
- inne (ZUS, PUP, inne instytucje, fundacje, rehabilitacja zawodowa, etc.)

3.8 Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnie

Działalność swą rozpoczął w listopadzie 2000 roku. Jest jedynym, dziennym ośrodkiem wsparcia działającym na terenie Gminy Chojna. Dom dysponuje **35 miejscami** dla dorosłych osób upośledzonych umysłowo (typ B) i przewlekle chorych psychicznie (typ A). Głównym celem działalności jest zapobieganie nawrotom choroby psychicznej i pomoc w przystosowaniu do funkcjonowania w środowisku. Terapeuci robią wszystko, by poprawić funkcjonowanie podopiecznego w zakresie relacji z otoczeniem, stwarzane są warunki do nabywania umiejętności wykonywania podstawowych czynności życia codziennego i realizacji ról społecznych. Uczestnicy wspierani są w celu zapobiegania ich izolacji społecznej poprzez integrację ze środowiskiem lokalnym.

Realizacja celów terapeutycznych odbywa się poprzez:

- prowadzenie treningów (trening funkcjonowania w życiu codziennym, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego),
- poradnictwo psychologiczne i socjalne dla uczestników i ich rodzin,
- psychoedukację ukierunkowaną na samodzielne korzystanie z usług medycznych,
- terapię zajęciową w formie różnorodnych zajęć w pracowniach tematycznych, w których prowadzone są zajęcia indywidualnie i zespołowo.

Działania pracowników pomocy społecznej to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych. To także praca socjalna oraz działania zmierzające do wykorzystywania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia.

4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie dofinansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gmin, samorządu powiatowego oraz Unię Europejską.

Należą do nich:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- prowadzenie Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego,
- dofinansowania usług tłumacza języka migowego,
- realizacja programu na rzecz osób niepełnosprawnych „Aktywny Samorząd”.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze- zadanie to polega na dofinansowaniu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,

przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych służących rehabilitacji w środowisku osoby niepełnosprawnej, mające na celu aktywizację społeczną i zawodową oraz umożliwienie uczestnictwa osobie niepełnosprawnej w życiu społecznym.

Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze są w większości przypadków niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych osób oraz do właściwego przebiegu rehabilitacji. Istnieją różne schorzenia wymagające specjalistycznego zaopatrzenia ortopedycznego. Narodowy Fundusz Zdrowia dopłaca do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych część kosztów, a czasami refunduje cały koszt przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dofinansowuje do 100% limitu NFZ zakup tych środków lub zakup sprzętu rehabilitacyjnego w części określonej przepisami.

Tabela nr 10 Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Lp.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	2013r.	2014r.
1.	Liczba osób, które uzyskały pomoc	460	590
2.	Wartość dofinansowania w zł.	212 859,65	321 602

Źródło: dane uzyskane z referatu ds. osób niepełnosprawnych w PCPR w Gryfinie

Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji polega na dofinansowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowanych przez organizacje pozarządowe np. warsztaty plenerowe, imprezy integracyjne. Przedsięwzięcia te mają na celu rehabilitację społeczną, integrację oraz aktywizację osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 11 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Lp.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	2013r.	2014r.
1.	Liczba dofinansowanych imprez	9	13
2.	Liczba niepełnosprawnych uczestników	765	1016
3.	Wartość dofinansowania ogółem w zł.	56 225,10	48 877

Źródło: dane uzyskane z referatu ds. osób niepełnosprawnych w PCPR w Gryfinie

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Zainteresowanie likwidacją barier architektonicznych wzrasta w każdym roku realizacji zadania, ale z uwagi na ograniczone środki finansowe pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież, niepełnosprawni ruchowo lub neurologicznie.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Bariery techniczne to takie bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Tabela nr 12 Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Lp.	Pomoc na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	2013r.	2014r.
1.	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	12	9
2.	Wartość dofinansowania w zł.	118 959,96	102,275

Źródło: dane uzyskane z referatu ds. osób niepełnosprawnych w PCPR w Gryfinie.

Bariery stanowią jeden z najpoważniejszych problemów z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. W znaczny sposób hamują one proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, jak również stanowią utrudnienie w życiu społecznym (dostępność do budynków, w tym użyteczności publicznej). Stan przystosowania obiektów użyteczności publicznej oraz środków komunikacji jest niezadowalający. Osoba niepełnosprawna, zwłaszcza ta poruszająca się na wózku inwalidzkim, nawet jeżeli zdoła o własnych siłach opuścić mieszkanie, stanie w obliczu kompletnej niemożności działania – wysokie krawężniki na przejściach, brak ogólnie dostępnych przystosowanych środków transportu.

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Na przestrzeni lat obserwuje się wzrost zainteresowania tą formą rehabilitacji wśród osób niepełnosprawnych, ale z uwagi na znacznie niższe środki przekazywane przez PFRON coraz mniej osób może skorzystać z tej formy rehabilitacji.

Proces rehabilitacji jest procesem długotrwałym, niemal wkomponowanym w życie osób, które chcą funkcjonować tak sprawnie, na ile pozwala na to ich niepełnosprawność dlatego też 14- dniowy turnus rehabilitacyjny stanowi formę wspomagającą. Niestety z powodu szczupłości otrzymywanych przez Powiat środków, liczba przyznawanych dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych jest niewielka w stosunku do zapotrzebowania ze strony osób niepełnosprawnych. W przyznawaniu dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych w pierwszej kolejności preferuje się dzieci i młodzież, osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Dla pozostałych grup osób niepełnosprawnych nie wystarcza środków na dofinansowanie.

Tabela nr 13. Turnusy rehabilitacyjne

Lp.	Turnusy rehabilitacyjne	2013r.	2014r.
1.	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	142	117
2.	Wartość dofinansowania w zł.	106 879	87 280

Źródło: dane uzyskane z referatu ds. osób niepełnosprawnych w PCPR w Gryfinie.

Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego została utworzona w celu ograniczenia skutków niepełnosprawności mieszkańców powiatu gryfińskiego. Osoby niepełnosprawne mogą wypożyczyć sprzęt rehabilitacyjny bezpłatnie, warunkiem jest przedstawienie zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego konieczność lub potrzebę korzystania z powyższego sprzętu.

Jak wynika z powyższych danych, liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wypożyczalni utrzymuje się na tym samym poziomie. Zapotrzebowanie znacznie przewyższa możliwości wypożyczalni.

Tabela nr 14. Dane dotyczące liczby osób korzystających z Wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego

Ilość zawartych umów	2013r.	2014r.
	41	38

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie w PCPR w Gryfinie.

Usługi tłumacza języka migowego są realizowane stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności danych osób. Zarówno niepełnosprawni, jak i wytypowani tłumacze muszą spełniać niezbędne warunki określone przepisami, by dofinansowanie ze środków PFRON było możliwe. Realizacja tego zadania ma na celu poprawę funkcjonowania osób niesłyszących/ niedosłyszących oraz niewidomych w środowisku.

Tabela nr 15. Usługi tłumacza języka migowego.

Lp.	Usługi tłumacza	2013r.	2014r.
1.	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	1	1
2.	Wartość dofinansowania w zł.	6000	6000

Źródło: dane uzyskane z referatu ds. osób niepełnosprawnych

Powiat Gryfiński przystąpił w 2012 roku do realizacji programu „Aktywny Samorząd” finansowanego ze środków PFRON. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu to:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenie się do tworzącego się społeczeństwa informatycznego,
- przygotowywanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

W związku z powyższym, osoby niepełnosprawne mogły uzyskać pomoc w formie dofinansowania do:

- zakupu oprzyrządowania do samochodu,
- prawo jazdy kategorii B
- zakupu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- szkoleń komputerowych,
- zakupu wózka o napędzie elektrycznym,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela nr 16. Realizacja programu Aktywny Samorząd w powiecie gryfińskim.

Lp.	Program Aktywny Samorząd	2013r.	2014r.
1.	Liczba osób, które uzyskały pomoc	60	63
2.	Wartość dofinansowania w zł.	214 048,90	226798

Źródło: dane uzyskane z referatu ds. osób niepełnosprawnych w PCPR w Gryfinie.

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie działa **Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych**, która została powołana przez Starostę Powiatu Gryfińskiego Zarządzeniem Nr 97/2015 z dnia 27 października 2015r. Do zakresu jej działań należy: opiniowanie zasad udzielania dofinansowania ze środków PFRON, inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Składa się ona z pięciu członków, reprezentujących różne instytucje społeczne. Powiatowa Rada wyraża swoją opinię w sprawach należących do jej działań w formie odpowiedniego zapisu w protokole i uchwał.

Rehabilitacja zawodowa to istotna część rehabilitacji kompleksowej. Dotyczy ona niepełnosprawnej młodzieży i osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca **status „bezrobotnego”** może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako **poszukująca pracy** niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia:

- 1) szkoleń;

- 2) stażu;
- 3) prac interwencyjnych;
- 4) przygotowania zawodowego dorosłych;
- 5) badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
- 6) zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
- 7) finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
- 8) studiów podyplomowych;
- 9) szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
- 10) bonu na zasiedlenie;
- 11) bonu szkoleniowego;
- 12) bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukującej pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON.

Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.

Tabela nr 17 Dane dotyczące realizacji zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PUP w Gryfinie w latach 2013-2014.

Realizowane zadania	2013			2014		
	Zrealizowanych wniosków		Kwota wydatków	Zrealizowanych wniosków		Kwota wydatków
Staż	2		15 118,96	1		4 251,82
Prace interwencyjne	0		0,00	1		5 531,10
Szkolenia	1		2 500,00	0		0,00
Dotacje	1		32 000,00	0		0,00
Refundacja	0		0,00	1		40 000,00
ŁĄCZNIE	4		49 618,96 zł	3		49 782,92 zł

Źródło: dane uzyskane w PUP w Gryfinie

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie uzyskał dodatkowe dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na działania skierowane do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w tut. PUP.

Realizowany od 2012r. corocznie program pn.: „*Junior – projekt aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych*” skierowany był do osób bezrobotnych, które nie ukończyły 25 roku życia i obejmował swym zakresem dodatkowe wsparcie finansowe

(świadczenia na rehabilitację zawodową) dla uczestników staży zawodowych realizowanych przez tutejszy urząd. Ponadto pracodawca, który objął swą pomocą skierowanego na staż absolwenta posiadającego orzeczenie o stopniu niepełnosprawności uzyskał mógł uzyskać premię finansową.

Tabela nr 18. Dane dotyczące realizacji zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PUP w Gryfinie w latach 2013-2014 Programu JUNIOR.

Lp.	Program JUNIOR	2013	2014
1	Przyznana kwota	62 100,00	66 240,00
2	Kwota wydatkowana	60 410,62	61 202,06
3	Liczba osób objętych działaniem	10	10

Źródło: dane uzyskane w PUP w Gryfinie

Istotnym działaniem na rzecz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych jest utworzenie Spółdzielni Socjalnej „Promyk”. 17 kwietnia 2014r. w trakcie posiedzenia Zarządu Powiatu został przedstawiony odpis z Rejestru Przedsiębiorców informujący o rejestracji w krajowym rejestrze sądowym Spółdzielni Socjalnej „Promyk”, a 20 marca 2014r. Rada Powiatu podjęła uchwałę w sprawie powołania spółdzielni. Członkami założycielami spółdzielni jest powiat Gryfiński i Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” z siedzibą w Goszkowie. Celem powołania spółdzielni jest aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych i bezrobotnych, a także prowadzenie działalności społecznej i oświatowo – kulturalnej na rzecz osób zatrudnionych w spółdzielni. Początkowe działania spółdzielni opierają się na usługach cateringowych, organizowaniu imprez okolicznościowych.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Gryfinie wyszło z inicjatywą utworzenia **Zakładu Aktywności Zawodowej** w Gryfinie. Byłby to kolejny krok w zwalczaniu bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych, a potencjalni uczestnicy mogliby uzyskać niezbędne umiejętności i doświadczenie przed wejściem na otwarty rynek pracy. W tym celu 22 kwietnia 2015r. w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Gryfinie z inicjatywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie odbyło się pierwsze spotkanie informacyjne osób zainteresowanych podjęciem zatrudnienia w zaz. Uczestnikami spotkania były osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie. Spotkanie to ukazało skalę zainteresowania o.n. podjęciem zatrudnienia. Wolę zatrudnienia w zaz, wyraziło ponad 60 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu gryfińskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie od 2008 roku zajmowało się realizacją projektu pt. Minimalizacja wykluczenia społecznego w Powiecie Gryfińskim na lata 2007-2014” finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Do końca 2014 roku w projekcie wzięło udział 558 osób, w tym 64 osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne objęte zostały różnymi formami wsparcia mającymi na celu przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzrost zdolności do zatrudnienia.

Do tzw. instrumentów aktywnej integracji, które zastosowano wobec osób niepełnosprawnych należały m.in.: indywidualne lub grupowe doradztwo zawodowe, indywidualne poradnictwo psychologiczne, kursy zawodowe, udział w turnusach rehabilitacyjnych, treningi kompetencji i umiejętności społecznych.

5. Ekonomia społeczna w powiecie gryfińskim

Na terenie powiatu gryfińskiego działają dwie spółdzielnie socjalne: w Baniach - Spółdzielnia Socjalna ”Razem”, w Goszkowie Spółdzielnia Socjalna Osób Prawnych „Promyk” (partnerstwo Powiatu Gryfińskiego ze Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Goszkowie. W kolejnych latach należy podjąć działania zmierzające do powołania kolejnych podmiotów ekonomii społecznej tj. zakładów aktywności zawodowej i kolejnych spółdzielni socjalnych w których zatrudnienie znalazłyby osoby niepełnosprawne.

6. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Organizacje pozarządowe, stanowiące trzeci, obok publicznego i prywatnego, sektor społeczeństwa, są znaczącą częścią każdego efektywnie i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Dostarczają usług obywatelom, nierzadko wypełniając lukę, której nie zapełnia sektor publiczny i rynkowy. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa lub te, których - mimo istniejącego zapotrzebowania - ani podmioty publiczne ani prywatne, zorientowane na zysk, nie podejmują.

Od 1999 r. w wyniku wejścia w życie reform ustrojowych, głównym partnerem jednostek samorządu terytorialnego stały się organizacje pozarządowe. Polskie prawo przewiduje

stosunkowo liczne formy i procedury współpracy administracji rządowej i organizacji społecznych, zarówno w obszarze wymiany informacji, opiniowania działań rządu, jak i zlecania różnorodnych zadań.

Zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej, leczniczej i społecznej mogą być realizowane - na zlecenie PFRON i jednostek samorządowych - przez organizacje społeczne, które podejmą się tej działalności. Organizacje pozarządowe, których zadaniem statutowym jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, mogą na przykład utworzyć wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostkę i uzyskać dla niej status zakładu aktywności zawodowej, a koszty utworzenia i działalności mogą być współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.*) realizują właściwe organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego, które mają obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Spośród kilkudziesięciu organizacji pozarządowych zarejestrowanych w powiecie gryfińskim jedynie kilka statutowo działa w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej, między innymi na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, somatycznie chorych, zagrożonych wykluczeniem społecznym czy też doświadczających różnego rodzaju trudności. Pięć z nich realizuje zadania własne powiatu: Stowarzyszenie „Dom z Sercem” w Trzcińsku Zdroju, Stowarzyszenie „Pod Dębami” w Dębach, Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Gryfinie, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Goszkowie.

Według danych zawartych w Ewidencji Stowarzyszeń Powiatu na terenie powiatu gryfińskiego obecnie zarejestrowanych jest 129 organizacji pozarządowych, które uzyskały wpis do KRS. W grupie tej znajdują się takie, które zgodnie ze swoimi celami statutowymi podejmować powinny działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w tym wspierania osób niepełnosprawnych. Poniżej przedstawione są ważniejsze z nich:

1. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Gryfino ul. Sprzymierzonych 1
2. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Gryfinie ul. Sprzymierzonych 5a, 74-100 Gryfino.
3. Polski Związek Niewidomych, 74-100 Gryfino ul. Sprzymierzonych 1

4. Stowarzyszenie Aktywność Bez Barrier ul. Targowa 3, 74-100 Gryfino.
5. Stowarzyszenie Amazonek EWA w Gryfinie ul. Kościuszki 17, 74-100 Gryfino.
6. Stowarzyszenie „DOM Z SERCEM” W TRZCIŃSKU ZDROJU Aleja Róż 1 74 - 510 Trzcińsko-Zdrój.
7. Stowarzyszenie LIONS CLUB WODNIK w Gryfinie ul. Piastów 9B, 74-100 Gryfino.
8. Stowarzyszenie Moja i Twoja Nadzieja - Centrum Integracji Społecznej ul. Łużycka 163/7 74-100 Gryfino tel. 91-415-26-12.
9. Stowarzyszenie na Rzecz Wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Chojnie ul. Podmurze 4, 74-500 Chojna.
10. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych BĄDŹ BLIŻEJ NAS w Cedyni Pl. Wolności 8 74-520 Cedynia tel. 91-414-46-19.
11. Stowarzyszenie „Pod Dębami” w Dębach, Dębce 11, 74-100 Gryfino.
12. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” Goszków 12 a. 74- 505 Mieszkowice.
13. Stowarzyszenie Amazonek „Teresa” w Chojnie ul. Bolesława Prusa 1a. 74-500 Chojna.
14. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Most w Nowym Czarnowie , 74-105 Nowe Czarnowo, tel. 91-416-25-33.

III MISJA I CELE PROGRAMU

Misją Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest:

Budowanie zintegrowanego systemu działań na rzecz kompensacji skutków niepełnosprawności oraz zapewnienia wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia

poprzez :

1. Profilaktykę i oświatę zdrowotną w zakresie zapobiegania niepełnosprawności.
2. Rozwój systemu informacyjno – edukacyjnego, służącego upowszechnianiu wiedzy na temat problemów, metod wsparcia oraz praw osób niepełnosprawnych.
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
4. Likwidację i łagodzenie skutków niepełnosprawności.
5. Zapewnienie środowiskowego wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.
6. Tworzenie warunków aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

IV PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2016– 2022

Cel operacyjny	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
1	2	3	4	5	6
I .Profilaktyka i oświata zdrowotna w zakresie zapobiegania niepełnosprawności	1. Promocja zdrowia i edukacja prozdrowotna.	1. Podejmowanie działań w kierunku zapobiegania chorobom i niepełnosprawności poprzez rozpowszechnianie programów zdrowotnych w zakresie zapobiegania chorobom układu krążenia, narkomanii, AIDS i innym oraz promocję zdrowego trybu życia: a) prowadzenie wykładów, dyskusji i projekcji filmów o tematyce zdrowotnej, b) rozpowszechnianie plakatów, broszur i materiałów edukacyjnych, c) organizowanie konkursów, d) publikacje w prasie i w Internecie, e) realizacja programów własnych.	Przedszkola, szkoły, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Gryfinie, Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Gryfinie, placówki opieki zdrowotnej, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Gryfinie, DPS- y, CPOW samorządy gminne	budżet realizatorów	praca ciągła
	2. Poprawa bezpieczeństwa na drogach oraz zmniejszenie urazowości wśród społeczeństwa.	1. Poprawa infrastruktury drogowej: a) poprawa ciągów pieszych, b) budowa parkingów, c) przebudowa centrów w miejscowościach, w których znajdują się urzędy miast i gmin, d) instalowanie oświetlenia ulicznego, e) modernizacja istniejącej sieci drogowej. f) Wyposażenie istniejącej ulicznej sygnalizacji świetlnej w sygnalizację dźwiękową. 2. Prowadzenie w szkołach pogadanek, prelekcji, konkursów, turniejów, przygotowywanie i egzaminowanie na kartę rowerową, wyposażanie uczniów w opaski odbłaskowe.	Urzędy miast i gmin w powiecie gryfińskim GDDKiA Zarząd Dróg Powiatowych i Wojewódzkich. Komenda Powiatowa Policji w Gryfinie przedszkola, szkoły, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gryfinie i Goszkowie, Straż Pożarna w Gryfinie.	budżet powiatu, miast, gmin, Zarządu Dróg Wojewódzkich fundusze unijne budżet realizatorów, sponsorzy, fundusze unijne	praca ciągła praca ciągła
	3.Wykorzystanie kultury fizycznej, jako środka w profilaktyce zdrowia.	1. Poprawa i poszerzenie bazy rekreacyjno – sportowej: a) wyposażenie szkół w sprzęt sportowy i rehabilitacyjny,	Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Urzędy miast i gmin powiatu gryfińskiego, Przedszkola i szkoły	budżet realizatorów, PFRON, fundusze unijne, budżet	praca ciągła

		b) budowa i rozbudowa obiektów sportowych i rehabilitacyjnych, c) bieżące utrzymanie istniejących obiektów sportowych.	integracyjne w powiecie gryfińskim Ośrodek Sportu i Rekreacji Gryfinie , inne w miarę potrzeb	powiatu	
		2. Promowanie kultury fizycznej, jako najtańszej formy profilaktyki: a) organizowanie masowych imprez sportowo – rekreacyjnych.	Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Urzędy Miast i Gmin w powiecie gryfińskim, MOS w Gryfinie, WTZ, DPS, szkoły specjalne	budżet realizatorów, PFRON, fundusze unijne	praca ciągła
II Rozwój systemu informacyjno – edukacyjnego służącego upowszechnianiu wiedzy n.t. problemów, metod wsparcia oraz praw osób niepełno - sprawnych.	1.Podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im praw i uprawnień.	1. Prowadzenie bezpłatnych porad prawnych i socjalnych dot. świadczeń oraz uprawnień przysługujących niepełnosprawnym i ich rodzinom.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gryfinie, PCPR, Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w Chojnie i Mieszkowicach, Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem, ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Gryfinie, Organizacje społeczne, samorząd powiatowy, DPS- y Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Gryfinie, przedszkola, szkoły,	budżet powiatu, gmin, PCPR	praca ciągła
		2. Rozpowszechnianie wiedzy przez: a) gromadzenie i udostępnianie fachowej literatury oraz przepisów prawnych, b) utworzenie bazy danych o firmach, organizacjach i instytucjach działających w obszarze pomocy społecznej oraz na rzecz osób niepełnosprawnych. c) prowadzenie rejestru stowarzyszeń		budżet realizatorów PFRON, Zachodniopomors - ki Urząd Marszałkowski, sprawnych, budżet powiatu, fundusze unijne	praca ciągła
		3. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, informatorów, plakatów, informacji	PCPR, PUP w Gryfinie, samorząd powiatowy, samorządy gminne, ośrodki	budżet realizatorów	praca ciągła

		w mediach i na stronach internetowych), dot. problematyki niepełnosprawności i praw osób niepełnosprawnych oraz instytucji w których można uzyskać pomoc.	pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PFRON, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie, przedszkola, szkoły		
III. Wyrównywanie szans osób niepełno - sprawnych w życiu społecznym.	1. Kształtowanie wśród społeczeństwa postaw i zachowań sprzyjających integracji oraz stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.	1. Tworzenie klas i szkół integracyjnych. 2. Uwzględnianie w programach szkół problematyki niepełnosprawności. 3. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. 4. Organizowanie imprez sportowo – kulturalnych o charakterze integracyjnym i rekreacyjnym. 5. Promowanie twórczości osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw, konkursów, pokazów prac, umożliwienie udziału w przeglądach artystycznych. 6. Prowadzenie wolontariatu.	Organizacje pozarządowe, przedszkola, szkoły, kuratorium oświaty Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie PCPR w Gryfinie szkoły, przedszkola, organizacje społeczne, samorząd powiatowy i gminny, PCPR, DPS- y WTZ –ty, PCPR, biblioteki szkolne, gminne ośrodki kultury, szkoły, WTZ-ty domy kultury w powiecie gryfińskim organizacje społeczne. szkoły, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne WTZ- ty, CPOW	budżet powiatu i gmin, budżety szkół budżet realizatora budżet realizatorów, PFRON budżet realizatorów, sponsorzy, środki PFRON budżet realizatorów	2014 – 2020 praca ciągła praca ciągła praca ciągła praca ciągła

	2. Wspieranie systemu kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	7. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych (poprzez poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, finansowanie szkoleń, stażów, subsydiowanie miejsc pracy) 1. Organizowanie zajęć terapeutycznych, diagnozowanie, orzecznictwo, doradztwo zawodowe. 2. Nauczanie integracyjne, zajęcia rewalidacyjne.	PUP w Gryfinie, WTZ-ty Szkoły specjalne, podmioty ekonomii. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie, Szkoły, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie. Przedszkola, szkoły specjalne i integracyjne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie, ,	PFRON, budżet realizatorów, fundusze unijne fundusz pracy, PFRON, EFS RPOWZ budżet realizatorów, budżet realizatorów, budżet samorządowy	praca ciągła 2016 – 2022 praca ciągła praca ciągła
IV. Likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności.	1. Poprawa opieki medycznej.	1. Poprawa dostępności do świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych poprzez: a) sukcesywne zwiększanie zakresu realizowanych świadczeń, b) doposażenie placówek w sprzęt diagnostyczny, leczniczy i rehabilitacyjny, c) zapewnienie opieki pielęgnacyjnej w placówkach edukacyjnych. 2. Organizowanie badań profilaktycznych	placówki służby zdrowia, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, szkoły, przedszkola i inne placówki edukacyjne samorząd powiatowy, samorządy gminne,	budżet placówek służby zdrowia, NFZ, PFRON, budżety samorządów, realizatorów i powiatu budżet realizatorów, NFZ, prywatnych sponsorów	2016 – 2022 cały rok

	2. Ograniczanie barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się.	1. Likwidacja barier w placówkach edukacyjnych, służby zdrowia i innych budynkach użyteczności publicznej: a) wykonanie pochylni, wind, przystosowanie pomieszczeń na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz realizacja innych prac, mających na celu zniesienie ograniczeń architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się, b) zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.	szkoły i przedszkola, placówki służby zdrowia, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, urzędy miast i gmin, , ośrodki pomocy, budynki użyteczności publicznej w miarę potrzeb Placówki oświatowe, urzędy DPS- y, inne w miarę potrzeb	budżet realizatorów, EFS, PFRON, fundusze unijne budżet realizatorów, PFRON, fundusze unijne	Praca ciągła 2016 – 2022
	3. Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych.	1. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. 2. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pomocy w zakupie sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych. 3. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. 4. Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. 5. Wypłata świadczeń przysługująca osobom niepełnosprawnym. 6. Udzielenie wsparcia psychologicznego, finansowego i rzeczowego wychowankom	PCPR PCPR, NFZ, PCPR, organizatorzy turnusów, ośrodki rehabilitacyjne PCPR, wnioskodawcy Ośrodki pomocy społecznej, PUP w Gryfinie SOSW w Chojnie, ZSS w Nowym Czarnowie	PFRON, wnioskodawcy PFRON, NFZ, wnioskodawcy PFRON, wnioskodawcy PFRON, wnioskodawcy budżet gminy, Fundusz Pracy, PFRON, środki unijne budżet realizatorów,	praca ciągła praca ciągła praca ciągła praca ciągła praca ciągła praca ciągła

		i absolwentom SOSW.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Most” PSOUU i inne organizacje pozarządowe PPP, PCPR, Ośrodek Informacji w Chojnie, OiK.	budżet realizatorów,	2016 – 2022 w miarę potrzeb
V. Zapewnienie środowiskowego wsparcia i pomocy osobom niepełno - sprawnym i ich rodzinom.	1. Tworzenie systemu środowiskowego wsparcia.	1. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Gryfinie. 2. Prowadzenie świetlic terapeutycznych, grup wsparcia i środowiskowych domów samopomocy, w tym również dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 3. Diagnozowanie i stymulacja rozwoju dzieci niepełnosprawnych. 4. Aktywizacja wolontariuszy w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych. 5. Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gryfinie, umożliwiającego uzyskiwanie bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz medacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin. 6. Szkolenie pracowników pomocy społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności. 7. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia	Samorząd gminy Gryfino, Samorząd Powiatowy, PCPR ośrodki pomocy społecznej, inne w miarę potrzeb Placówki służby zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie, SOSW w Chojnie, ZSS w Nowym Czarnowie PCPR, grupy i kluby wolontariackie działające w powiecie gryfińskim organizacje społeczne, PCPR, samorząd powiatowy, PCPR, ośrodki pomocy społecznej samorząd powiatowy, samorządy gminne, ośrodki	budżet gminy, PFRON budżet gmin, budżet wojewody, PFRON, fundusze unijne budżet realizatorów budżet realizatorów, sponsorzy, budżet urzędu wojewódzkiego budżet wojewody, budżet powiatu budżet realizatorów PCPR, budżet realizatorów,	2014 – 2020 2014 – 2020 praca ciągła praca ciągła 2014 – 2020 praca ciągła praca ciągła

		w codziennym funkcjonowaniu, 8. Rozwijanie działalności Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w Chojnie. Uruchamianie nowych punktów wyjazdowych. Zwiększenie działań informacyjno-promocyjnych.	pomocy społecznej, PCPR PCPR we współpracy z samorządami gminnymi Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoły, przedszkola, stowarzyszenia.	fundusze unijne budżet PCPR PFRON, fundusze unijne budżet realizatorów	praca ciągła praca ciągła
	2. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci	1. Wczesne rozpoznanie wystąpienia ryzyka nieprawidłowego rozwoju . 2. Wczesna diagnoza. 3. Konsultacje indywidualne dla rodziców. 4. Działania psychoedukacyjne dla rodziców (warsztaty, treningi). 5. Zajęcia stymulujące rozwój psychofizyczny dziecka (indywidualne oraz zespołowe z udziałem rodziców i dzieci). 6. Opracowanie materiałów dla rodziców dot. wspomagania poznawczego i rozwoju mowy dziecka. 7. Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców dzieci objętych wczesnym wspomaganiem			
VI Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.	1. Aktywne zapobieganie bezrobociu.	1. Monitorowanie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych. 2. Analiza potrzeb i możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych: a) analiza kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych będących w rejestrze PUP, b) zbieranie informacji o możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez	PUP w Gryfinie , samorządy gmin. PUP w Gryfinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie	środki Funduszu Pracy, fundusze unijne budżet realizatorów, środki Funduszu Pracy, fundusze unijne	praca ciągła praca ciągła

		pracodawców (ankiety, wizyty pośrednika pracy), c) prowadzenie doradztwa indywidualnego i grupowego ułatwiającego odpowiedni wybór zawodu z uwzględnieniem predyspozycji i stanu zdrowia, d) ustalanie kierunków szkoleń. 3. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia powiatowego zakładu aktywności zawodowej na terenie Gryfina. 4. Pozyskiwanie nowych i ochrona istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych: informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych, a) wspieranie pracodawców tworzących nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych, (prace interwencyjne, refundacja wyposażenia stanowisk pracy, refundacja wynagrodzenia i składek ZUS, zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu), b) oferowanie osobom niepełnosprawnym subsydiowanych form zatrudnienia (prace interwencyjne, staże, przygotowanie zawodowe), c) propagowanie dotacji dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej oraz dotacji z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej, d) finansowanie szkoleń i prowadzenie klubów pracy. 5. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem z rynku	Samorząd Powiatowy, PCPR Gryfino, PUP Gryfino, organizacje pozarządowe. PUP w Gryfinie OION w Chojnie, Starostwo Powiatowe w Gryfinie, PCPR, pracodawcy, WTZ – ty, samorządy gminne. PCPR, samorządy gminne	budżet realizatorów, PFRON, środki unijne budżet realizatorów, środki pracodawców, środki Funduszu Pracy, PFRON, fundusze unijne, środki wnioskodawców, PUP we Włodawie PFRON, budżet	2016-2017 praca ciągła praca ciągła
--	--	--	--	--	--

		pracy poprzez wsparcie edukacyjne dla osób niepełnosprawnych: a) pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, b) organizowanie kursów i szkoleń zawodowych.		realizatorów, fundusze unijne.	
--	--	---	--	-----------------------------------	--

V EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Wdrożenie w życie zadań wyznaczonych niniejszym programem uzależnione będzie od wielu czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału.

W całym okresie funkcjonowania programu wszystkie wynikające z niego działania poddawane będą nadzorowi i ocenie.

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania.

Chodzi o to, aby zrealizować planowane przedsięwzięcia i na bieżąco weryfikować założenia, cele i sposoby ich osiągania.

Program ma charakter otwarty zarówno w zakresie merytorycznym, jak i czasowym, i w każdym czasie – jeśli zajdzie taka potrzeba - może być uzupełniany i zmieniany.

Monitoring powinien umożliwić odpowiedzi na pytania o skuteczność, efektywność i poziom realizacji programu.

Dane do monitoringu pozyskiwane będą od podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań i w formie zbiorczego, corocznego sprawozdania, przedkładane będą Radzie Powiatu w Gryfinie w terminie do końca marca roku następnego, razem ze sprawozdaniem rocznym z działalności PCPR. Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych za 2015 r. znajdzie się w sprawozdaniu rocznym PCPR za 2015r.

Nadzór nad całością działań prowadzony będzie przez Starostę Gryfińskiego przy współudziale Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

VI Zakończenie.

Spis tabel

Tabela nr 1. Dane dotyczące wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie.

Tabela nr 2. Dane dotyczące wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie.

Tabela nr 3. Dane dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności u osób przed 16 rokiem życia.

Tabela nr 4. Bezrobotni niepełnosprawni 31.12.2013r.

Tabela nr 5. Bezrobotni niepełnosprawni 31.12.2014r.

Tabela nr 6. Liczba uczniów w szkołach specjalnych w roku szkolnym 2014/2015

Tabela nr 7. Liczba uczniów w szkołach specjalnych w roku szkolnym 2013/2014

Tabela nr 8. Liczba wydanych skierowań do szkół i ośrodków specjalnych na terenie innych powiatów.

Tabela nr 9. Rodzaje działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gryfinie.

Tabela nr 10. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

Tabela nr 11. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

Tabela nr 12. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Tabela nr 13. Turnusy rehabilitacyjne.

Tabela nr 14. Dane dotyczące liczby osób korzystających z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

Tabela nr 15. Usługi tłumacza języka migowego.

Tabela nr 16. Realizacja programu Aktywny Samorząd w powiecie gryfińskim.

Tabela nr 17. Dane dotyczące realizacji zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PUP w Gryfinie w latach 2013-2014.

Tabela nr 18. Dane dotyczące realizacji zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PUP w Gryfinie w latach 2013-2014 Programu JUNIOR.